

**นิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขต
กรุงเทพมหานคร¹**

**Reading Habit, Reading Environment at School and at Home of the Lower
Secondary Students in the University Demonstration Schools in Bangkok**

อาทิตยา เผ่าพงษ์คล้าย²

Artitaya Phowpongkhilai

อารีย์ ชื่นวัฒนา³

Aree Cheunwattana

พวา พันธุ์เมฆา⁴

Pawa Panmeka

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้โควตา จำนวน 696 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test, F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

---

¹บทความจากปริญญาพิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: p_artitaya@hotmail.com

³Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: areech@swu.ac.th

⁴อาจารย์พิเศษ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: pawa@swu.ac.th

1. นิสัรการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบนิสัยรการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมตามตัวแปร เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างในทุกตัวแปร
3. สภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนตามความเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
4. สภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านตามความเห็นของนักเรียน ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับสูง
5. เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านของนักเรียน โดยรวมตามตัวแปร เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างในทุกตัวแปร
6. ความสัมพันธ์ของนิสัยรการอ่านของนักเรียน กับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
7. ความสัมพันธ์ของนิสัยรการอ่านของนักเรียน กับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่บ้านโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

Abstract

This research aimed to study the reading habit, reading environment both at home and school of the lower secondary school students from Bangkok based university demonstration schools according to gender, academic achievement and grade level. The sample of 696 lower secondary school students was drawn by using quota sampling. A set of questionnaire was designed for data collection. Statistics used in analyzing data included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson's correlation coefficient. The findings were summarized as follows:

1. The students had moderate levels on reading habits for all attributes.
2. In comparing students' reading habits according to gender, academic achievement and grade level, no difference was found in these variables.
3. The students' opinions towards the influence of school reading environment on their reading habits were shown at moderate levels for all attributes.
4. The students' opinions towards the influence of home reading environment on their reading habits were shown at high levels for all attributes.
5. In comparing the influence of home reading environment on students' reading habits according to gender, academic achievement and grade level, no difference was found in these variables.
6. There was a positive correlation at moderate levels between students' reading habits and school reading environment for all attributes. When considered individual attributes,

a moderate level correlation was found between students' reading habits and physical reading environment. Similarly, a moderate level correlation was found between students' reading habits and reading activities.

7. There was a positive correlation at moderate levels between students' reading habits and home reading environment for all attributes. When considered individual attributes, a low level correlation was found between students' reading habits and physical reading environment. However, a moderate level correlation was found between students' reading habits and reading activities.

คำสำคัญ: นิสัยรักการอ่าน; สภาพแวดล้อมการอ่าน

Keywords: Reading habit; Reading environment

บทนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของมนุษย์ในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การพัฒนาสติปัญญา จินตนาการ และอารมณ์ ในยุคปัจจุบันการอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี เพื่อให้สามารถติดตามข่าวสาร ความรู้ เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างอิสระโดยสอดคล้องกับความเป็นไปของโลก การอ่านจึงเปรียบเสมือน กุญแจสำหรับไขหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก และถ้าได้นำเอาความรู้ที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้แก่ตน ชุมชน และสังคมแล้วบุคคลเหล่านี้ก็จะเป็นพลเมืองดีของสังคม สังคมใดที่ประกอบด้วยบุคคลที่เป็นนักอ่าน สังคมนั้นก็ย่อมเป็นสังคมแห่งปัญญา และพัฒนาไปสู่ความเจริญได้อย่างรวดเร็ว (วีลักษ์พันธ์ บุญยะกาญจน. 2547: 21-22)

สำหรับประเทศไทย แม้ว่าจะมีอัตราการรู้หนังสืออยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 90 (การศึกษาเพื่อการพัฒนา. 2552: ออนไลน์) แต่สถิติการอ่านของคนไทยกลับต่ำมาก ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า คนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไป อ่านหนังสือน้อยลงจากเดิม กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2548 มีสถิติการอ่านร้อยละ 69.10 แต่ในปี พ.ศ.2551 สถิติลดลงเหลือร้อยละ 66.30 เพราะเด็กมีความสนใจในสิ่งอื่น ๆ เช่น ดูโทรทัศน์ เล่นเกม เป็นต้น จึงทำให้อ่านหนังสือน้อยลง ซึ่งมีผลทำให้จินตนาการของเด็กและคนไทยทั่วไปลดลง ส่วนเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือของคนไทยในปี พ.ศ. 2548 พบว่าคนไทยอ่านหนังสือโดยเฉลี่ย 51 นาทีต่อวัน ส่วนปี พ.ศ.2551 ลดลงเหลือ 39 นาทีต่อวัน โดยกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือมากที่สุด คือ 46 นาทีต่อวัน

สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านให้เป็น “วาระแห่งชาติ” และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็น “วันแห่งการรักการอ่าน” และคณะกรรมการนี้ได้กำหนดสามยุทธศาสตร์หลักของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย การทำให้คนไทยมี “ความสามารถในการอ่าน” การทำให้คนไทยมี “นิสัยรักการอ่าน” และการทำให้สังคมไทยมี “วัฒนธรรมในการอ่าน” (การเสวนา “ทำไมต้องผลักดันการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ”. 2552: ออนไลน์)

ในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นได้ในสังคม สมาชิกในสังคมต้องร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน ทั้งที่บ้าน โรงเรียน ชุมชนและสังคม สถิติการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศหนึ่ง ๆ ควรจะมีความสัมพันธ์กับสถิติการอ่าน แต่ในความเป็นจริงแล้ว มิได้เป็นเช่นนั้น เพราะประชาชนที่รู้หนังสือ แต่ถ้าไม่ได้อ่านอยู่เสมอ ก็อาจกลายเป็นผู้ลืมหนังสือได้

ในขณะที่เดียวกัน ก็มีผู้ที่รู้หนังสือ และได้รับการศึกษาในระดับสูง แต่อ่านเท่าที่จำเป็น เพราะไม่มีนิสัยรักการอ่าน สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน โดยเริ่มต้นจากที่บ้านและที่โรงเรียนจึงมีความจำเป็นต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านในบุคคลและการพัฒนาวัฒนธรรมในการอ่าน

ผลการวิจัยในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นนิวซีแลนด์ อังกฤษ หรือแม้แต่อเมริกา ต่างชี้ให้เห็นความสำคัญของครอบครัวต่อการพัฒนาด้านการอ่าน เด็กที่ออกเสียงหรืออ่านได้เร็วและรักการอ่านนั้น ส่วนใหญ่จะมีสภาพแวดล้อมในบ้านที่มีลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือ เด็กได้รับประสบการณ์ หรือมีคนอ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ เด็กมีหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ให้ได้อ่านอยู่เสมอ มีอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระดาษ สี ไม้ให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องคอยกระตุ้นให้เด็กอ่านและเขียน เด็กได้เห็นสมาชิกในครอบครัวอ่านหนังสืออยู่เป็นประจำ การที่ได้เติบโตในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้กระตุ้นและเป็นต้นแบบนักอ่านนั้นย่อมมีความเป็นไปได้สูงที่เด็กจะมีพัฒนาการอ่านที่ดีอันนำไปสู่นิสัยรักการอ่าน (สุซุม เบลยทรัพย์. 2552: 5)

โรงเรียนมีบทบาทไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบ้าน เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งแรกที่จะสอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ พัฒนากิจกรรมการใช้ภาษา การศึกษาเบื้องต้นในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยมีการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่อยู่บนฐานของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ วิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การมีห้องสมุดที่อุดมด้วยหนังสือและวัสดุการอ่านหลายรูปแบบ หลากหลายสาขาวิชา มีครูและบรรณารักษ์ที่เป็นนักอ่านและร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน เป็นสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการสร้างนิสัยรักการอ่าน พัฒนาการเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็ก

ในการสำรวจการใช้เวลาอ่านหนังสือของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2551 พบว่ากลุ่มเยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักเรียน ภายหลังโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้นในปีงบประมาณ 2549 และได้รายงานไว้ โดยภาพรวม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอ่านหนังสือมากที่สุด โดยเฉลี่ย 13.20 หน้าต่อวัน 6.43 เล่มต่อเดือน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 13. 2549: ออนไลน์)

การวิจัยด้านสำรวจการอ่านที่น่าสนใจอีกชิ้นหนึ่งได้แก่ การวิจัยขององค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) ระยะเวลา เมื่อ ค.ศ. 2000 ซึ่งได้รายงานผลว่านักเรียนไทยที่ผ่านเกณฑ์มีเพียงกลุ่มเดียวคือนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2552: ออนไลน์)

โรงเรียนสาธิตในประเทศไทย ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีทั้งหมด 43 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย (ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) 12 แห่ง สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 29 แห่ง สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่ง และสังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 1 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552: ออนไลน์) สำหรับโรงเรียนสาธิตที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษานั้นเป็นโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัย (ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) เฉพาะที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง 3) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 4) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 5) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทั้งนี้เพราะโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่งนี้ เป็นโรงเรียนเก่าแก่ มีชื่อเสียงมานานได้รับการยอมรับในวงการศึกษา นอกจากนี้ ยังได้รับการจัดอันดับให้อยู่ใน 100 โรงเรียน ที่มีชื่อเสียงทางวิชาการและสังคม เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยพิจารณาจากสถิตินักเรียนที่ได้รับทุนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ท.น.ก.พ.) ทุนพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ทุนพสวท.) ทุนสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ทุนสสวท.) ทุนวิทยาศาสตร์ ทุนทางภาษา ผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ผลการสร้างชื่อเสียง

ให้กับประเทศทั้งทางวิชาการและสังคมรวมไปถึงรางวัลในประเทศ เช่น โรงเรียนต้นแบบ ครูต้นแบบ โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ฯลฯ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552: ออนไลน์) นอกจากนี้ การวิจัยเกี่ยวกับไอคิว ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนโรงเรียนสาธิตมีไอคิวสูงสุด ดังนั้นผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจึงมุ่งหวังที่จะให้บุตรหลานได้มีโอกาสเข้าศึกษาในโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่งนี้

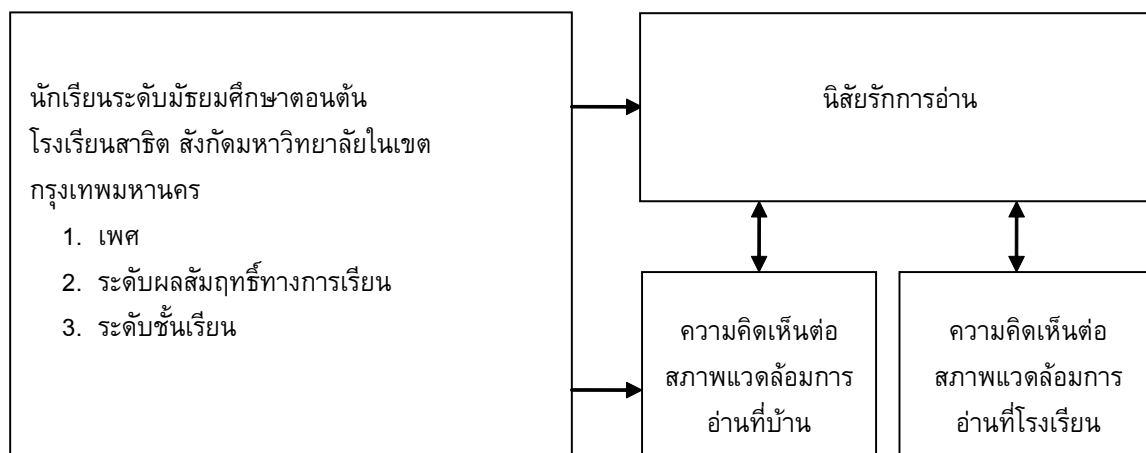
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน
3. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียน
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่บ้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านแตกต่างกัน
7. นิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียน
8. นิสัยรักการอ่านของนักเรียน มีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 5 โรงเรียน ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้โควตา (Quota Stratified Random Sampling) จำนวน 696 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 606-610)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการอ่าน (เพื่อวัดนิสัยรักการอ่าน) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความลงในช่องว่าง ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาและมารดา นักเรียนได้รับเงินเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การเดินทางไป-กลับโรงเรียน การทำกิจกรรมในเวลารว่างของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการอ่าน (เพื่อวัดนิสัยรักการอ่าน) ข้อคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับการแสดงออกถึงความชอบอ่าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียน ข้อคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนที่โรงเรียน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านกิจกรรม

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้าน ข้อคำถามเป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองให้แก่เด็กนักเรียนที่บ้าน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพที่บ้าน และด้านกิจกรรมที่บ้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ที่ฝ่ายงานวิจัยของโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ส่งที่งานสารบรรณของโรงเรียน จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง สำหรับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ส่งที่อาจารย์สมฤดี แยมขจร หัวหน้ากลุ่มพัฒนาผู้เรียนและหัวหน้างานห้องสมุด ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2553 ถึง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 720 ชุด เป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 696 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ (SPSS/PC++) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการคำนวณค่าร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่าน(เพื่อวัดนิสัยรักการอ่าน) ตอนที่ 3 ซึ่งเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านกิจกรรม ตอนที่ 4 ซึ่งเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้าน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านกิจกรรม ค่าสถิติ t-test แบบ Independent วิเคราะห์เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ค่าสถิติ F-test วิเคราะห์เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน โดยจำแนกตามตัวแปร ระดับชั้นเรียน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson product moment correlation coefficient) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านกับสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนและที่บ้าน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน พบว่าพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติระดับมากมี 7 ข้อ ได้แก่ 1) ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือบันเทิงคดี เช่น นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น ฯลฯ 2) เวลาที่ผู้ปกครองพาข้าพเจ้าไปห้างสรรพสินค้าข้าพเจ้าชอบแวะดูหนังสือในร้านหนังสือที่ห้างสรรพสินค้านั้น ๆ 3) ข้าพเจ้าชอบไปชมงานนิทรรศการหนังสือหรืองานสัปดาห์หนังสือที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ 4) ข้าพเจ้าเก็บรักษาหนังสือที่ซื้อมาเป็นอย่างดี เช่น ห่อปก จัดเก็บไว้ในตู้ หรือชั้นวางอย่างเป็นระเบียบ 5) เวลาอ่านหนังสือเรื่องใดเรื่องหนึ่งจบแล้วข้าพเจ้าสามารถสรุปได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร 6) ในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งข้าพเจ้าจะอ่านได้เป็นเวลานานโดยไม่เบื่อหรือหยุดกลางคัน และ 7) ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าไปร้านหนังสือมักซื้อหนังสือกลับมาด้วยเสมอ

จากผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ปฏิบัติมาก มีดังนี้ คือนักเรียนชอบอ่านหนังสือบันเทิงคดี เพราะฉะนั้นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการอ่าน ไม่ควรมุ่งแต่การอ่านตำราหรือหนังสือที่มุ่งให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและเกิดความเครียดจากการเรียนในชั้นเรียน ส่วนกิจกรรมที่เป็นตัวชี้วัดการรักการอ่านจะต้องมีพฤติกรรมที่เข้าถึงแหล่งทรัพยากรสารสนเทศนอกเหนือจากห้องสมุดหรือในโรงเรียน เช่น ชอบไปดูหนังสืองานแสดงหนังสือ เมื่อไปห้างสรรพสินค้ากับผู้ปกครองจะชอบแวะดูหนังสือ และถ้ามีโอกาสหรือมีหนังสือที่น่าสนใจหรืออยากอ่านก็จะซื้อกลับมาด้วย และจัดเก็บหนังสือที่ซื้อมาอย่างดี เช่น ห่อปก จัดเก็บไว้ในตู้หรือชั้นวางอย่างเป็นระเบียบ ในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งจะอ่านได้เป็นเวลานานโดยไม่เบื่อเมื่ออ่านหนังสือจบแล้วสามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสนใจอ่านอย่างจริงจัง

2. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมตามตัวแปร เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1-3

3. สภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนตามความเห็นของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมนักเรียนมีความเห็นในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่านักเรียนมีความเห็นในระดับสูง 6 ข้อ ได้แก่ 1) ห้องสมุดที่โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้ค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ตได้ 2) ห้องสมุดที่โรงเรียนมีบรรยากาศดี ตกแต่งสวยงาม อากาศเย็นสบาย 3) หนังสือในห้องสมุดที่โรงเรียนจัดเรียงอย่างเป็นระเบียบและค้นหาได้ง่าย 4) ห้องสมุดที่โรงเรียนเงียบสงบเหมาะกับการใช้สมาธิในการอ่าน 5) ในบริเวณโรงเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้ ให้นั่งอ่านหนังสือได้อย่างสบาย นอกเหนือจากในห้องสมุดหรือในห้องเรียน เช่น ใต้ต้นไม้ และ 6) ห้องสมุดที่โรงเรียนมีหนังสือเพียงพอสำหรับให้นักเรียนค้นคว้า

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า โรงเรียนสาธิตมีความพร้อมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่านทุกด้าน ด้านสถานที่มีการจัดสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงามบรรยากาศดีและเหมาะสมในการทำกิจกรรมการอ่าน ส่วนด้านงบประมาณโรงเรียนมีงบประมาณในการสั่งซื้อหนังสืออย่างไม่จำกัด ซึ่งตรงกับข้อมูลการสัมภาษณ์ของหัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนสาธิตทั้ง 3 แห่ง ได้ระบุตรงกันว่า “โรงเรียนมีงบประมาณในการสั่งซื้อหนังสือโดยไม่จำกัด” ทั้งนี้โรงเรียนสามารถสั่งซื้อหนังสือให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน อีกทั้งนโยบายของโรงเรียนยังให้ความสำคัญกับห้องสมุดเนื่องจากเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในโรงเรียน และที่โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์และติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม พบว่านักเรียนมีความเห็นในระดับสูง 7 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อน ๆ นำหนังสือที่อ่านแล้วสนุกหรือเกิดความประทับใจมาแบ่งปันกันอ่าน 2) เมื่อนักเรียนมีปัญหาจากการเข้าใช้ห้องสมุด นักเรียนสามารถสอบถามอาจารย์บรรณารักษ์ได้ตลอดเวลา 3) อาจารย์บรรณารักษ์เอาใจใส่และเต็มใจช่วยเหลือนักเรียน 4) ที่โรงเรียนมีการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด 5) ที่โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหลากหลายรูปแบบ เช่น แข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน แนะนำหนังสือใหม่ จัดงานสัปดาห์ห้องสมุด ฯลฯ 6) อาจารย์ผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มอบหมายให้นักเรียนค้นหาความรู้จากหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน และ 7) อาจารย์ผู้สอนในวิชาต่าง ๆ แนะนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมนอกเหนือจากสิ่งที่เรียน

ทั้งนี้เป็นผลมาจาก นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะติดเพื่อนและให้ความสำคัญกับเพื่อน มีความใกล้ชิดสนิทสนมและให้ความไว้วางใจกันซึ่งบางครั้งมากกว่าผู้ปกครอง การเลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจในเรื่องราวต่าง ๆ คล้ายคลึงกันและมีบางอย่างที่เหมือนกับตนเอง ดังเช่น การชอบอ่านหนังสือ และมีการรวมกลุ่มการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนเองชอบให้แก่เพื่อนคนอื่นด้วย บรรณารักษ์ของโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่งนี้ มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และผ่านการฝึกอบรมทางวิชาชีพโดยตรง จึงสามารถปฏิบัติงานตามนโยบายของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดโดยเปิดเป็นวิชาสอน ซึ่งบางแห่งจัดเป็นชมรมห้องสมุดเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเสรี โดยทั้งสองรูปแบบนี้จะเน้นในเรื่องของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดนั้นไม่หยุดนิ่งและทำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย บทบาทสำคัญอีกประเด็นหนึ่งของบรรณารักษ์คือให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลให้ประเด็นนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของแมนมาส ซวลิต (2544: 27) ที่ว่า ครูบรรณารักษ์เป็นเครื่องดึงดูดเด็กให้เข้าห้องสมุดได้อย่างดี ควรเข้าใจเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจช่วยเหลือ สำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจารย์ผู้สอนควรให้คำแนะนำและให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ที่กว้างขวางและนำไปสู่กระบวนการในการพัฒนาความคิด คิดอย่างมีเหตุผล นำความคิดไปใช้ในการวางแผน การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

4. สภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านตามความเห็นของนักเรียน พบว่าโดยรวมนักเรียนมีความเห็นอยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ พบว่านักเรียนมีความเห็นในระดับสูง 4 ข้อ ได้แก่ 1) ที่บ้านมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทำให้สามารถค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง 2) ที่บ้านมีโต๊ะ เก้าอี้และชั้นหนังสือส่วนตัวสำหรับทำการบ้านหรืออ่านหนังสือ 3) ที่บ้านมีบริเวณสำหรับอ่านหนังสือได้อย่างสะดวกสบาย และ 4) ที่บ้าน

มีมุมที่จัดหนังสือต่าง ๆ ไว้อ่าน

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสวนใหญ่มีฐานะดีจึงสามารถจัดเตรียมสถานที่และจัดหาอุปกรณ์ภายในบ้านเพื่อสร้างแรงจูงใจในการอ่านที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ เฟอร์นิเจอร์และมีมุมที่อ่านหนังสือให้นักเรียนได้บรรยากาศที่ดีในการอ่าน เครื่องคอมพิวเตอร์และสัญญาณในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทมากขึ้นได้ว่าเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ที่มีมากมายมหาศาล และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารให้สะดวกรวดเร็วและง่ายขึ้น แต่การใช้ก็ควรอยู่ในการดูแลของผู้ปกครองเนื่องจากว่าอินเทอร์เน็ตก็ยังมีโทษแฝงอยู่ ดังเช่นปัญหาที่พบบ่อยคือเด็กติดเกม ติดแชท อาจส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนที่ไม่ดี

สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม พบว่านักเรียนมีความเห็นในระดับสูง 13 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้ปกครองเคยพาไปงานสัปดาห์หนังสือหรืองานมหกรรมหนังสือที่จัดขึ้นที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ แต่ความเห็นข้อนี้มีความแตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างสูง 2) ผู้ปกครองเก็บรักษาหนังสือที่มีอยู่ที่บ้านอย่างดี เช่น ห่อปก จัดเก็บไว้ในตู้หรือ ชั้นวางอย่างเป็นระเบียบ 3) เมื่อผู้ปกครองได้อ่านพบเรื่องราวที่น่าสนใจแล้วนำมาเล่าให้ฟัง 4) ผู้ปกครองรู้เรื่องราวต่าง ๆ เพราะอ่านหนังสือเป็นประจำ 5) ผู้ปกครองมักจัดหาหนังสือที่น่าสนใจมาให้อ่านเสมอ 6) เวลาที่ผู้ปกครองจะทำอะไร เช่น ปลูกต้นไม้ ตกแต่งบ้านหรือปรุงอาหาร สูตรใหม่ ๆ มักจะดูแบบอย่างหรืออ่านวิธีทำจากหนังสือ 7) ผู้ปกครองซื้อหนังสือ หนังสือพิมพ์ หรือวารสารใหม่ ๆ มาให้สมาชิกในบ้านอ่านเสมอ 8) ผู้ปกครองอธิบายให้เห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือ 9) เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองมักพาไปร้านหนังสือเพื่อซื้อหนังสือเป็นประจำ 10) ผู้ปกครองชักชวนให้อ่านหนังสือเป็นประจำ 11) ผู้ปกครองมักนำหนังสือติดตัวไปอ่านในสถานที่ต่าง ๆ ด้วยเสมอ 12) ผู้ปกครองให้เงินเพิ่มเติมนอกเหนือ จากเงินประจำเพื่อนำไปซื้อหนังสือที่สนใจอ่าน และ 13) ผู้ปกครองชมเชยทุกครั้งที่ได้แสดงความสามารถในการอ่าน

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่านโดยการพาไปงานแสดงหนังสือต่าง ๆ ที่จัดขึ้น จัดหาหนังสือที่น่าสนใจมาให้อ่านและชักชวนให้อ่านหนังสือเป็นประจำ เมื่อไปสถานที่ต่าง ๆ มักมีหนังสือติดไปด้วย ผู้ปกครองให้เงินเพิ่มเติมเพื่อไปซื้อหนังสือที่สนใจอ่าน และผู้ปกครองจะชมเชยทุกครั้งที่มีความสามารถในการอ่านอีกทั้งสามารถชี้ให้เห็นประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน และนำความรู้ที่อ่านมาใช้ในชีวิตประจำวันและทำให้การอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันของครอบครัว เมื่ออ่านพบเรื่องราวที่น่าสนใจมักจะนำมาเล่าให้ฟังรู้เรื่องราวต่าง ๆ เพราะอ่านเป็นประจำที่บ้านมีหนังสือ วารสารและหนังสือพิมพ์ไว้ให้อ่านเสมอ ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านดังกล่าวส่งผลให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและแสดงออกถึงความสนใจอ่านจนเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านเช่นเดียวกับผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ครีร์ตัน เจิงกลินจันทร์ (2542: 45) ที่ว่า การกระทำที่ส่งผลให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ที่ควรปฏิบัติดังนี้ การให้ความรักความอบอุ่น สร้างประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อสะสมความรู้อันเป็นพื้นฐานทางการอ่าน เป็นตัวอย่างโดยผู้ปกครองจะต้องอ่านหนังสือให้เด็กเห็นเป็นประจำ ต้องอ่านบ่อย ๆ และสม่ำเสมอ ซึ่งให้เห็นประโยชน์ที่ได้จากการอ่านสามารถนำมาใช้ในการตอบปัญหาในสิ่งที่ไม่รู้หรือแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวันได้ ทำให้เด็กมีความคุ้นเคยโดยจัดให้มีหนังสืออยู่ในบ้านและเด็กต้องหยิบอ่านง่าย และควรสนับสนุนและให้คำแนะนำการเลือกซื้อหนังสือให้เหมาะสมกับวัย เมื่อผู้ปกครองมีเวลามากในการอยู่ร่วมกันกับเด็ก โดยกิจกรรมที่เลือกทำร่วมกันส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการอ่าน

5. เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมการอ่านที่บ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน จากผลการวิจัยพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4-6

6. ความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่โรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 7

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนให้ความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพและด้านกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางจึงส่งผลให้นิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

7. ความสัมพันธ์ของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมทางการอ่านที่บ้านโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 8

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่อยู่ในระดับต่ำ และสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในระดับปานกลาง

แสดงให้เห็นว่าแม้มีสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพที่ดีก็ไม่อาจส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน แต่สภาพแวดล้อมทางด้านกิจกรรมที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านให้สูงขึ้นได้ ซึ่งผู้ปกครองควรปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจการอ่านและรักการอ่านต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

การที่อาจารย์ผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มอบหมายให้นักเรียนค้นหาความรู้จากหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการอ่านให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนควรแสดงออกให้นักเรียนทราบว่าอาจารย์มีความรู้เพราะอ่านมาก จึงส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

ห้องสมุดควรจัดซื้อหนังสือเพิ่มเติมทั้งบันเทิงคดีและสารคดีเนื่องจากนักเรียนชอบอ่านและบรรณารักษ์ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ให้มีการสรุปเรื่องที่อ่าน โดยจัดเป็นกิจกรรมของห้องสมุดดำเนินการเองหรือเข้าร่วมกับการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาไทย

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมการอ่านกับเด็กเป็นประจำและสม่ำเสมอ ดังเช่น ชักชวนให้อ่านหนังสือเป็นประจำ มีหนังสือที่น่าสนใจและหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ใหม่ ๆ มาให้อ่านเสมอ รวมทั้งถ้ามีเวลาก็จะคุยกับเด็กให้เห็นประโยชน์จากการอ่านและถ้าหากแสดงความสามารถในการอ่านก็ควรจัดหาของรางวัลเพื่อกระตุ้นและเสริมแรงให้แก่เด็ก ผลจากกิจกรรมนี้ผู้ปกครองพึงปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ เนื่องจากการปฏิบัติเป็นประจำและสม่ำเสมอทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน

เอกสารอ้างอิง

การเสวนา “ทำไมต้องผลักดันการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ”. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2552, จาก http://www.praphansarn.com/new/c_read/detail.asp?id=99

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2547). **นวัตกรรมการศึกษาชุด จิตวิทยาการอ่าน**. กรุงเทพฯ: ชาร์อักษร.

แมนมาส ชวลิต, คุณหญิง. (2544). **แนวทางส่งเสริมการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2542). **การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ OECD/PISA**.

สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.ipst.ac.th/pisa/pisa32.html>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 13. (2549). **รายงานผลพฤติกรรมการอ่านหนังสือ**

ของนักเรียน. สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2551, จาก http://www.inspect8.moe.go.th/news_read.doc.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **ข้อมูลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2549**.

สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2552, จาก http://www.mua.go.th/data_main/university_1.xls
 สุชุม เกลยทรัพย์. (2552, 3 พฤษภาคม). เมื่อ “ การอ่าน ” เป็น (อีกหนึ่ง) “วาระแห่งชาติ”. **มติชน**. หน้า 5.

.....